

HỌC VIỆN NGÂN HÀNG
KHOA LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

TIỂU LUẬN KẾT THÚC HỌC PHẦN

Học phần: Chủ nghĩa xã hội khoa học

ĐỀ TÀI: Sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân và sứ
mệnh lịch sử của giai cấp công nhân Việt Nam

Giảng viên hướng dẫn : Nguyễn Thế Hùng
Sinh viên thực hiện : Trần Thị Hải Yến
Lớp : PLT09A03
Mã sinh viên : 22A4040002

Hà Nội, ngày 18 tháng 01 năm 2021

MỤC LỤC

I. Mở đầu	3
II. Nội dung	4
1. Lý luận chung.....	4
<i>1.1. Quan điểm cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin về giai cấp công nhân và sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân</i>	<i>4</i>
<i>1.2. Giai cấp công nhân và việc thực hiện sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân hiện nay</i>	<i>6</i>
<i>1.3. Sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân Việt Nam.....</i>	<i>8</i>
2. Liên hệ thực tiễn	10
3. Liên hệ bản thân	11
III. Kết luận.....	12
TRÍCH DẪN TÀI LIỆU THAM KHẢO	13

I. Mở đầu

Theo chủ nghĩa Mác – Lênin thì trong lịch sử loài người tuần tự xuất hiện 05 hình thái kinh tế xã hội từ thấp đến cao: Hình thái kinh tế-xã hội cộng sản nguyên thủy; hình thái kinh tế-xã hội chiếm hữu nô lệ; hình thái kinh tế-xã hội phong kiến; hình thái kinh tế-xã hội chủ nghĩa tư bản; hình thái kinh tế - xã hội cộng sản chủ nghĩa. Mỗi thời kỳ chuyển biến cách mạng từ hình thái kinh tế - xã hội này sang hình thái kinh tế - xã hội khác luôn có một giai cấp đứng ở vị trí trung tâm, lãnh đạo quá trình chuyển biến đó. Hình thái kinh tế - xã hội cộng sản chủ nghĩa chỉ được hình thành khi giai cấp công nhân thực hiện sứ mệnh lịch sử của mình: lãnh đạo nhân dân lao động đấu tranh xóa bỏ chế độ tư bản chủ nghĩa, xóa bỏ mọi áp bức bóc lột, giải phóng chính mình và nhân dân lao động, xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa và xã hội cộng sản chủ nghĩa. Trước sự khủng hoảng và sụp đổ của chế độ xã hội chủ nghĩa ở Đông Âu và Liên Xô, cùng với công cuộc CNH, HĐH đang diễn ra trên toàn thế giới, nhiều người đã bộc lộ hoài nghi về sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân. Vì vậy vấn đề làm sáng tỏ sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân, nhất là trong bối cảnh lịch sử mới đang được đặt ra một cách bức thiết trên cả phương diện lý luận lẫn thực tiễn, cả trên thế giới và ở Việt Nam.

II. Nội dung

1. Lý luận chung

1.1. *Quan điểm cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin về giai cấp công nhân và sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân*

1.1.1. Khái niệm giai cấp công nhân

Để hiểu rõ sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân, trước hết cần làm rõ khái niệm giai cấp công nhân. Chính C.Mác và Ph.Ăngghen đặt vấn đề nghiên cứu khoa học ngay từ đầu, rằng: “Vấn đề là ở chỗ tìm hiểu xem giai cấp vô sản thực ra là gì, và phù hợp với tồn tại của bản thân nó, giai cấp vô sản buộc phải làm gì về mặt lịch sử”. Mác và Ăngghen đã sử dụng nhiều thuật ngữ khác nhau để chỉ giai cấp công nhân như: giai cấp vô sản, giai cấp vô sản hiện đại, giai cấp công nhân hiện đại, giai cấp công nhân đại công nghiệp. Dù diễn đạt bằng thuật ngữ nào, thì giai cấp công nhân cũng đều được các nhà kinh điển xác định trên hai phương diện cơ bản là kinh tế-xã hội và chính trị xã hội.

- Giai cấp công nhân trên phương diện kinh tế-xã hội:

Về phương thức lao động: là những người lao động trực tiếp hay gián tiếp vận hành công cụ sản xuất có tính công nghiệp ngày càng hiện đại và xã hội hóa cao.

Về vị trí trong quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa: là những người lao động không sở hữu tư liệu sản xuất chủ yếu của xã hội, họ phải bán sức lao động cho nhà tư bản và bị bóc lột giá trị thặng dư. Đây là đặc trưng cơ bản của giai cấp công nhân dưới chế độ TBCN, vì vậy Mác gọi giai cấp công nhân là giai cấp vô sản, cũng chính từ đặc trưng này khiến giai cấp công nhân trở thành giai cấp đối kháng giai cấp tư sản.

- Giai cấp công nhân trên phương diện chính trị-xã hội:

Giai cấp công nhân lao động bằng phương thức công nghiệp với công cụ lao động là máy móc, năng suất lao động cao, quá trình lao động mang tính xã hội hóa.

Giai cấp công nhân là sản phẩm của nền đại công nghiệp, là chủ thể của quá trình sản xuất vật chất hiện đại.

Giai cấp công nhân là một giai cấp cách mạng, có tinh thần cách mạng triệt để, có tính tổ chức, kỷ luật lao động, tinh thần hợp tác, và tâm lý lao động công nghiệp.

➤ Từ đó, có thể định nghĩa: *giai cấp công nhân là một tập đoàn xã hội ổn định, hình thành và phát triển cùng với quá trình phát triển của nền công nghiệp hiện đại; họ đại diện cho lực lượng sản xuất tiên tiến; là lực lượng chủ yếu của tiến trình lịch sử quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội; ở các nước tư bản chủ nghĩa, họ là những người không có hoặc về cơ bản không có tư liệu sản xuất, phải làm thuê cho giai cấp tư sản và bị bóc lột giá trị thặng dư; ở các nước xã hội chủ nghĩa, cùng với nhân dân lao động, họ làm chủ các tư liệu sản xuất chủ yếu và cùng hợp tác lao động vì lợi ích chung của toàn xã hội trong đó có lợi ích chính đáng của mình.*

1.1.2. Nội dung sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân

C. Mác, Ph.Ăng-ghe-ni viết: “Trong tất cả các giai cấp hiện đang đối lập với giai cấp tư sản thì chỉ có giai cấp vô sản là giai cấp thực sự cách mạng. Tất cả các giai cấp khác đều suy tàn và tiêu vong cùng với sự phát triển của đại công nghiệp, còn giai cấp vô sản lại là sản phẩm của bản thân nền đại công nghiệp”. Nội dung sứ mệnh của giai cấp công nhân chính là những nhiệm vụ mà họ cần phải thực hiện với tư cách là giai cấp tiên phong, đi đầu trong cuộc cách mạng xác lập hình thái kinh tế-xã hội cộng sản chủ nghĩa: lãnh đạo nhân dân lao động đấu tranh xóa bỏ chế độ tư bản chủ nghĩa, xóa bỏ mọi áp bức bóc lột, giải phóng chính mình và nhân dân lao động, xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa và xã hội cộng sản chủ nghĩa.

- Nội dung kinh tế: giai cấp công nhân phải đóng vai trò nòng cốt trong quá trình giải phóng và thúc đẩy lực lượng sản xuất phát triển, tạo cơ sở cho quan hệ sản xuất mới xã hội chủ nghĩa ra đời.

- Nội dung chính trị-xã hội: giai cấp công nhân cùng với nhân dân lao động dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản tiến hành cách mạng chính trị để lật đổ quyền thống trị của giai cấp tư sản, xóa bỏ chế độ áp bức bóc lột, giành quyền lực về tay giai cấp công nhân; thiết lập nhà nước XHCN và xây dựng nền dân chủ XHCN.

- Nội dung văn hóa, tư tưởng: giai cấp công nhân thực hiện cuộc cách mạng về văn hóa, tư tưởng, phủ định có kế thừa các giá trị cũ và từng bước xây dựng hệ giá trị mới thể hiện bản chất ưu việt của chế độ XHCN.

1.1.3. Đặc điểm sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân

- Sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân xuất phát từ những tiền đề kinh tế-xã hội của sản xuất mang tính xã hội hóa.

- Thực hiện sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân là sự nghiệp cách mạng của bản thân giai cấp công nhân cùng với đông đảo quần chúng và mang lại lợi ích cho đa số.

- Sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân không phải là thay thế chế độ sở hữu tư nhân này bằng một chế độ sở hữu tư nhân khác, mà là xóa bỏ triệt để chế độ tư hữu về tư liệu sản xuất.

- Việc giai cấp công nhân giành lấy quyền lực thống trị xã hội là tiền đề để cải tạo toàn diện, sâu sắc và triệt để xã hội cũ, và xây dựng thành công xã hội mới với mục tiêu cao nhất là giải phóng con người.

1.2. Giai cấp công nhân và việc thực hiện sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân hiện nay

1.2.1. Giai cấp công nhân hiện nay

Giai cấp công nhân hiện nay là những tập đoàn người tiến hành sản xuất và cung cấp dịch vụ bằng phương thức công nghiệp, tạo nên cơ sở vật chất cho sự tồn tại và phát triển của thế giới hiện nay.

So với giai cấp công nhân truyền thống ở thế kỷ XIX, giai cấp công nhân hiện nay vừa có những điểm tương đồng vừa có những điểm khác biệt, có các biến đổi mới trong điều kiện lịch sử mới.

Những điểm tương đồng:

- Là lực lượng sản xuất hàng đầu của xã hội hiện đại.
- Ở các nước TBCN, công nhân vẫn bị giai cấp tư sản bóc lột.
- Phong trào cộng sản và công nhân ở nhiều nước vẫn luôn đi đầu trong cuộc đấu tranh vì hòa bình, hợp tác và phát triển, vì dân sinh, dân chủ, tiến bộ xã hội, và chủ nghĩa xã hội.

Từ đó có thể khẳng định: lý luận về sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân vẫn mang giá trị khoa học và cách mạng, vẫn có ý nghĩa thực tiễn to lớn.

Những điểm khác biệt:

- Công nhân hiện nay có xu hướng trí tuệ hóa, có trình độ cao, gắn liền với cuộc cách mạng 4.0 và kinh tế tri thức, xuất hiện khái niệm “công nhân cổ trắng”.
- Cơ cấu công nhân đang thay đổi, số lượng ngày càng tăng, có tính xã hội hóa và quốc tế hóa.
- Ở các nước xã hội chủ nghĩa, giai cấp công nhân đã trở thành giai cấp lãnh đạo, và Đảng Cộng sản đã trở thành đảng cầm quyền.

1.2.2. Thực hiện sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân trên thế giới hiện nay

- Về nội dung kinh tế-xã hội

Sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân đối với sự phát triển xã hội ngày càng được thể hiện rõ trong sự phát triển của chủ nghĩa tư bản hiện đại, thúc đẩy sự chín muồi của các tiền đề xã hội chủ nghĩa trong xã hội đương thời. Đó

cũng là điều kiện để phát huy vai trò chủ thể của giai cấp công nhân trong cuộc đấu tranh vì dân sinh, dân chủ, tiến bộ xã hội, và chủ nghĩa xã hội...

- Về nội dung chính trị-xã hội

Ở các nước tư bản chủ nghĩa, mục tiêu đấu tranh trực tiếp của giai cấp công nhân và nhân dân lao động là chống lại bất công và bất bình đẳng xã hội, mục tiêu lâu dài là giành chính quyền về tay giai cấp công nhân và nhân dân lao động.

Ở các nước xã hội chủ nghĩa, mục tiêu là lãnh đạo thành công sự nghiệp đổi mới, giải quyết thành công các nhiệm vụ trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, đặc biệt là xây dựng Đảng cầm quyền trong sạch vững mạnh, thực hiện thành công sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, đưa đất nước phát triển nhanh và bền vững.

- Về nội dung văn hóa, tư tưởng

Đó là cuộc đấu tranh ý thức hệ giữa chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa tư bản. Cuộc đấu tranh này diễn ra phức tạp và quyết liệt, nhất là trong nền kinh tế thị trường và sự khủng hoảng, thoái trào của phong trào cách mạng thế giới.

1.3. Sự mệnh lịch sử của giai cấp công nhân Việt Nam

1.3.1. Đặc điểm của giai cấp công nhân Việt Nam

Giai cấp công nhân Việt Nam ra đời và phát triển gắn liền với chính sách khai thác thuộc địa của thực dân Pháp ở Việt Nam; họ có những đặc điểm chủ yếu sau:

- Ra đời trước giai cấp tư sản vào đầu thế kỷ XX.
- Trực tiếp đối kháng với tư bản thực dân Pháp trong cuộc đấu tranh chống lại tư bản thực dân và phong kiến để giành độc lập.
- Gắn bó mật thiết với nông dân, với các tầng lớp nhân dân trong xã hội.

Ngày nay, nhất là qua hơn 30 năm đổi mới, giai cấp công nhân Việt Nam đã có những biến đổi to lớn, từ cơ cấu xã hội-nghề nghiệp, trình độ, đến đời sống, tâm lý, và ý thức. Những biến đổi đó thể hiện trên các nét chính sau:

- Tăng nhanh về số lượng và chất lượng, là giai cấp đi đầu trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, gắn với phát triển kinh tế tri thức, bảo vệ tài nguyên và môi trường.
- Đa dạng về cơ cấu nghề nghiệp, có mặt trong mọi thành phần kinh tế, trong đó đội ngũ công nhân ở khu vực kinh tế nhà nước đóng vai trò chủ đạo.
- Ngày càng có hiểu biết cao, nắm vững khoa học công nghệ tiên tiến, được đào tạo theo chuẩn nghề nghiệp, học vấn.

Để thực hiện sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân Việt Nam hiện nay, bên cạnh việc xây dựng và phát triển đội ngũ này, còn phải chú trọng xây dựng, chỉnh đốn Đảng với tư cách đảng cầm quyền.

1.3.2. Nội dung sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân Việt Nam hiện nay

- Về kinh tế

Với tư cách là nhân lực lao động chủ yếu tham gia phát triển nền kinh tế thị trường hiện đại, định hướng xã hội chủ nghĩa, họ phải là lực lượng đi đầu trong sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

- Về chính trị-xã hội

Giữ vững bản chất giai cấp công nhân của Đảng; chủ động, tích cực trong xây dựng, chỉnh đốn Đảng; xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN; xây dựng nền dân chủ XHCN.

- Về văn hóa tư tưởng

Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, mà nội dung cốt lõi là xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa.

Đấu tranh bảo vệ chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chống lại những quan điểm sai trái, xuyên tạc của các thế lực thù địch.

2. Liên hệ thực tiễn

Sự nghiệp đổi mới ở nước ta có mục tiêu xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập kinh tế quốc tế. Vậy, giai cấp công nhân Việt Nam cần làm gì để thực hiện sứ mệnh lịch sử đó trong sự nghiệp đổi mới hiện nay?

Thứ nhất, về kinh tế, giai cấp công nhân Việt Nam có số lượng đang tăng lên (Theo báo cáo của Tổng cục Thống kê, hiện nay, tổng số công nhân nước ta chiếm tỷ lệ khoảng 13% số dân và 24% lực lượng lao động xã hội). Trong cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0, tốc độ của những sáng kiến lan tỏa nhanh, năng suất lao động tăng mạnh, đột phá mới trong sản xuất và dịch vụ. Nhu cầu của thị trường sức lao động hiện đại vừa đặt ra yêu cầu cao về chất lượng của nguồn nhân lực khi máy móc và công nghệ ngày càng được áp dụng nhiều trong sản xuất. Do đó, giai cấp công nhân cần bồi dưỡng, nâng cao trình độ mọi mặt, không ngừng trí thức hóa giai cấp công nhân, khắc phục những hạn chế, nhược điểm (tâm lý tiểu nông, lối sống nông dân, thói quen, tập quán lạc hậu từ truyền thống xã hội nông nghiệp cổ truyền thâm nhập vào công nhân). Đặc biệt quan tâm xây dựng thế hệ công nhân trẻ, có học vấn, chuyên môn và kỹ năng nghề nghiệp cao, ngang tầm khu vực và quốc tế.

Thứ hai, về chính trị-xã hội, cần nâng cao nhận thức, kiên định quan điểm giai cấp công nhân là giai cấp lãnh đạo cách mạng thông qua đội tiền phong là Đảng Cộng sản Việt Nam, xây dựng và phát huy sức mạnh của liên minh giai cấp công nhân với giai cấp nông dân và đội ngũ trí thức, củng cố và phát triển cơ sở chính trị - xã hội quan trọng của Đảng, sẵn sàng tham gia xây dựng Đảng, Nhà nước và nền dân chủ XHCN. Điều đó cần sự nỗ lực vươn lên của bản thân mỗi người công nhân.

Thứ ba, về văn hóa tư tưởng, Muốn thực hiện được sứ mệnh lịch sử của mình, giai cấp công nhân Việt Nam phải thường xuyên giáo dục cho các thế hệ công nhân và lao động trẻ ở nước ta về ý thức giai cấp, bản lĩnh chính trị, chủ

nghĩa yêu nước và chủ nghĩa quốc tế, phê phán một số quan điểm sai trái, xuyên tạc sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân hiện nay như: phủ nhận sự tồn tại và vai trò của giai cấp công nhân, cho rằng giai cấp công nhân đã “tan biến” vào các giai tầng xã hội khác hoặc rô-bốt đã thay thế công nhân; phủ nhận sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân – giai cấp công nhân ở các nước tư bản đã được “trung lưu hóa” nên sứ mệnh lịch sử của họ không diễn ra nữa; phủ nhận vai trò sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân trong điều kiện kinh tế tri thức, giai cấp công nhân không đủ trình độ để thực hiện sứ mệnh lịch sử này mà người đủ điều kiện đảm nhiệm vai trò này chỉ có thể là trí thức.

3. Liên hệ bản thân

Từ những tìm hiểu về sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân trên thế giới và ở Việt Nam, em nhận thấy bản thân đang là sinh viên cần phải có trách nhiệm trong quá trình xây dựng giai cấp công nhân Việt Nam cũng như xây dựng đất nước. Đó là: cần nâng cao nhận thức về giai cấp và sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân; trau dồi, bồi dưỡng, nâng cao chất lượng và trình độ về mọi mặt (thể lực, tâm lực, trí lực); chinh phục khoa học, làm chủ công nghệ, đáp ứng nhu cầu của quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa và phát triển kinh tế tri thức hiện nay. Trước hết bản thân cần chủ động học tập, nghiên cứu kiến thức chuyên ngành cũng như kiến thức đời sống xã hội, rèn luyện thể dục – thể thao để nâng cao sức khỏe, tu dưỡng đạo đức, có tác phong thái độ tốt. Tiếp đó, bản thân em cần cố gắng rèn luyện bản lĩnh chính trị, lòng yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội, sẵn sàng cống hiến trí tuệ cho quê hương, đất nước. Đây là trách nhiệm nặng nề nhưng là cần thiết để góp phần xây dựng đất nước Việt Nam giàu đẹp, văn minh, phát triển.

III. Kết luận

Qua 34 năm thực hiện chính sách đổi mới của Đảng và Nhà nước (1986-2020), giai cấp công nhân nước ta đã có những chuyển biến quan trọng, đang tiếp tục phát huy vai trò là giai cấp lãnh đạo cách mạng, là lực lượng đi đầu trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập kinh tế quốc tế, lực lượng nòng cốt trong liên minh giai cấp công nhân với giai cấp nông dân và đội ngũ trí thức dưới sự lãnh đạo của Đảng; đóng góp trực tiếp to lớn vào sự phát triển của đất nước. Sự nghiệp đổi mới còn rất nhiều khó khăn trở ngại đòi hỏi giai cấp công nhân phát triển, lãnh đạo cách mạng, thực hiện tốt sứ mệnh lịch sử của giai cấp mình.

TRÍCH DẪN TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Khoa LLCT, Học viện Ngân hàng, Bài tập Chủ nghĩa xã hội khoa học, Hà Nội, 2020.
- [2] Hội đồng Trung ương chỉ đạo biên soạn Giáo trình quốc gia các bộ môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Giáo trình Chủ nghĩa xã hội khoa học, Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia, 2010.
- [3] C.Mác và Ph.Ăng-ghe-n, C.Mác và Ph.Ăng-ghe-n Toàn tập (t4), Nxb Chính trị quốc gia, 2011, p. 610.
- [4] Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành Trung ương khóa X, Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, 2008.